

KUTSESTANDARD

Ofsettrükkal, tase 4

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Ofsettrükkal, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Ofsettrükkal on kvalifitseeritud spetsialist, kelle peamine tööülesanne on ofsettrükimasinal trükkimine. Ofsettrükkal jälgib ja kontrollib pidevalt kogu trükiprotsessi, tema kohustuste hulka kuulub üldjuhul trükimasina hooldus: puhastamine, õlitamine, reguleerimine, trükiseadmete töökorras hoidmiseks vajalike kulumaterjalide regulaarne vahetamine, sellega seotud arvestuse pidamine jms. Trükkimise kõrval on trükkali tööülesanded trükimasina ja -materjalide ettevalmistamine ning töö sissevõtuga seotud masina seadistamine.

Ofsettrükkali elukutse on täpsust ja pühendumist nõudev töö, mis eeldab keerulise seadmepargi käsitlemis- ja hooldusoskust. Ofsettrükkali töös on tähtis tootmise eripärast tingitud tööülesannete täpne tõlgendamine ja täitmine, töö planeerimine, töövahendite ratsionaalne ja keskkonnaohutu kasutamine.

Kuigi oma põhiloomult on ofsettrükkali töö individuaalne peab ofsettrükkal kogu toomisprotsessi vältel olema valmis koostööks teiste meeskonnaliikmetega.

Ofsettrükkal peab olema valmis ennast pidevalt arendama ja koolitama, et tulla toime areneva tehnoloogia, uute seadmete ja töövõtetega.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Trükimasina tööks ettevalmistamine
- A.2.2 Ofsettrükimasinal trükkimine
- A.2.3 Trükimasina hooldamine
- A.2.4 Trükikvaliteedi ohjamine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Töökeskkonnas võivad esineda riskitegurid: müra, vibratsioon ja tolmu. Oma igapäevatöös puutub trükkal kokku ainetega, mis võivad ülitundlikel inimestel põhjustada allergiat. Töö eripära nõuab head stressitaluvust, füüsilist vastupidavust ning valmisolekut töötada öösel, nädalavahetustel ja riiklikel pühadel. Töö nõuab täpset värvuste eristamist. Sel kutsealal töötaja peab olema valmis pidevaks füüsiliseks pingutuseks (raskuste teisaldamiseks).

A.4 Töövahendid

Trükimasinad ja -seadmed, trükikvaliteedi kontrollimise mõõteriistad ja -seadmed, järeltöötlusseadmed.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

- 1) süsteemsus,
- 2) värvitaju,
- 3) pinget- ja stressitaluvus,
- 4) suhtlemisoskus,
- 5) koostöövalmidus,
- 6) vastutusvõime (täpsus, korrektsus, usaldatavus, kohusetunne, enesedistsipliin),
- 7) iseseisvus ja otsustusvõime,
- 8) õppimis- ja arenemisvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Trükkal, tase 4 kutse taotlemisel on nõutav keskharidus ja kutsealane koolitus või erialane kutsekeskharidus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Ofsettrükkal, poognaofsettrükkal, trükkal.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside B.2.1 – B.2.4 ja B.2.5 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Trükkimasina tööks ette valmistamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Kontrollib iseseisvalt või juhendamise all masina korrasolekut, toimetab kohale värvid ja materjalid, vajaduse korral lõikab paberi formaati, valmistab paberipaki ette trükkimiseks (stoosib), segab spot-värvid, kontrollib, valmistab ette (augustab, kandib) ja vahetab trükiplaate vastavalt etteantud töökäsule. 2. Sisestab iseseisvalt või juhendamise all trükimaterjali formaadi, paksuse ning eelhäälestab värviaparaadi vastavalt etteantud töökäsule ja töö iseloomule. 3. Vajaduse korral kontrollib valtse, kuivatusseadme režiimi, niisutuslahust ning haarajaid vastavalt trükitavale materjalile. Hindamismeetod: Suuline ja praktiline eksam.	
B.2.2 Ofsettrükkimasinal trükkimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Seadistab juhendamise all ja/või iseseisvalt paberi söötmissaadme, reguleerib poognaliikumise ning otsa- ja külgtõkised, seadistab väljatoomise, sisestab või vahetab trükiplaadid, häälestab värvi- ja niisutusaparaadi, reguleerib kokkutrukki vastavalt etteantud töökäsule ja töö iseloomule ning kontrollib proovitõmmist vastavalt trükikojas kasutusolevale standardile ja/või võrdleb proovitrükiga. 2. Kontrollib trükiprotsessi ja kvaliteeti, mõõdab kontrolltõmmiseid, korrigeerib värve vastavalt etteantud standardile ja/või võrdleb proovitrükiga ning kõrvaldab juhendamise all ja/või iseseisvalt tekkinud kõrvalekaldeid kvaliteedinõuetest. 3. Puhastab juhendamise all ja/või iseseisvalt ning vastavalt trükkimasina tüübile vajalikud trükkimasina osad, märgistab valmistoodangu, transpordib valmistoodangu järeltöötlusesse, täidab vajaliku dokumentatsiooni vastavalt trükikoja nõudmistele ja töökorraldusele. Hindamismeetod: Suuline ja praktiline eksam.	
B.2.3 Trükkimasina hooldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Kontrollib juhendamisel all ja/või iseseisvalt turvalüliteid, tuvastab ja vajaduse korral eemaldab võõrkehad trükkimasinast, kontrollib trükisõlmed vastavalt seadme kasutus- ja ohutusjuhendile. 2. Vastavalt masina käsiraamatus etteantud juhiste, kontrollib tsentraalõlitust, jälgib määrde taset ja hooldab masinaseadmeid ettenähtud intervallide järgi. 3. Kontrollib valtse, laagreid, paberi söötmissaadme rattaid, harju ja vaakumlinti jms vastavalt masina käsiraamatule ja hindab nende vastavust nõuetele (visuaalselt, mõõtmisel jne). 4. Vahetab trükikummi ja alusmaterjali, niisutus-, katte- ja vahevaltse, harjasid ja iminappasid vastavalt trükitavale materjalile ja masina kasutusjuhendile.	

5. Peseb, puhastab ja vajaduse korral kontrollib iseseisvalt ja/või juhendamisel pealepanemiseaparaati, trükisilindreid, valtse, kontaktrõngaid, trükikumme, väljatoomisaparaati ja vahesilindreid, niisutussüsteemi ja vahetab niisutuslahust vastavalt masina kasutusjuhendile.

Hindamismeetod:

Suuline ja praktiline eksam.

B.2.4 Trükikvaliteedi ohjamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Vastavalt ofsettrüki standardile ja/või trükikoja nõudmistele võrdleb visuaalselt trükist proovitrükiga ja kalibreeritud monitori ekraanipildiga.
2. Seadistab ja kalibreerib densitomeetrit vastavalt seadme kasutusjuhendile ja kehtivale etalonkaardile. Vastavalt ofsettrüki standarditele ja/või trükikoja nõudmistele: mõõdab trükisel värvide optilist tihedust (densiteeti), rastripunkti kasvu, rastriprotsenti ja trappingut; vastavalt kasutusjuhendile ja spektromeetriga kaasasolevale sertifikaadile kasutab ja seadistab spektrofotomeetrit, mõõdab ja võrdleb proovitrükise värvierinevust trükise suhtes.
3. Leiab ISO 12647-2, ISO 12647-3 standarditele vastavaid optilisi tihedusi kolorimeetrilise mõõtmise teel. Hindab trükimasina tehnilist seisukorda: niisutuslahuse kvaliteeti, trükisurveid vastavalt töös kasutatavale paberile ning mõõdab vastavalt masina kasutusjuhendile katmiku ja trükikummi seisukorda, hindab valtside reguleeringut ning kulumise astet. Vajaduse korral vahetab trükikumme, katmikke ja teeb uue niisutuslahuse.

Teadmised:

1. Trükitööstuses kasutatavad mõõteseadmed ning tööpõhimõtted.
2. Värvihaldus trükitööstuses.
3. Trükiprotsessi standardiseerimine.
4. Ofsettrüki standardid.

Hindamismeetod(id):

Suuline ja praktiline eksam.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Ofsettrükkal, tase 4 kutset läbiv kompetents

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Järgib töötervishoiu ja tööohutuse (sh isikukaitselahendite kasutamine, riskide hindamine jms) ning tuleohutuse nõudeid töö planeerimisel, töökoha ettevalmistamisel, tööprotsessis ja töökoha korrastamisel.
2. Järgib standardiseeritud trükiprotsessi, tuginedes trükimasina ehitusele, materjaliõpetusele ning trükiettevõttes väljakujunenud töökorraldusele ja tootmisprotsessile.
3. Arvestab keskkonna ja inimestega enda ümber ning järgib keskkonnaohutuse -nõudeid.
4. Saab aru organisatsiooni erinevate osakondade tööst ja funktsioonidest, teeb koostööd ning kohandub meeskonnaga.
5. Kohaneb töös muutuvate oludega, töö üleandmisel annab ülevaate töö seisust vastavalt ettevõttes väljakujunenud töökorraldusele. Täidab kõiki tööülesandeid vastutustundlikult, on võimeline töötama tulemuslikult pingelises olukorras, talub kriitikat ning küsib ja annab oma tegevuse kohta tagasisidet.
6. Arendab tööalaseid teadmisi läbi pideva professionaalse tegevuse. Õpib ja omandab kiiresti uued tööülesanded, meetodid, tehnikad.

Teadmised:

1. tööohutus;
2. trükitehnoloogia alused;
3. trükimasina ehitus ja opereerimine;
4. materjaliõpetus;
5. trükiste tootmine (tehniline dokumentatsioon, trüki ettevalmistamine, järeltöötlus sh postitamine, logistika jne);
6. ettevõtluse ja majanduse (trükitööstuse) alused (aruandlus jne);
7. keskkonnaohutus;
8. kaks võõrkeelt tasemel B1;
9. riigikeel tasemel B2;
10. trükiseadmete IT-tarkvara;
11. arvuti kasutamine tasemel AO 1,2,3,4,7;

12. meeskonnatöö ja suhtlemispsühholoogia;
13. värviõpetus.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	14-07062012-10/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Ivar Kaselaid, AS Uniprint Küllli Tammes, Eesti Trükitööstuse Liit Marko Levin, TPT Merike Mägi, AS Uniprint Merle Okas, AS Kroonpress Peeter Russow, TPT
3. Kutsestandardi kinnitaja	Äriteeninduse ja Muu Äritegevuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	07.06.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	10.05.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7322 Trükkalid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Printingmachine operator, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	